

Rådgivningsgruppa i Trondheim

Rådgivningsgruppa i Trondheim
Kjøpmannsgata 51, 7011 Trondheim
Telefon 73 80 64 95
Kontortid: mandag - fredag 09.00 - 17.00
Org nr 988 732 419

Trondheim, 08.01.2019

SIVILOMBUDSMANNEN
PB 3, SENTRUM
0101 OSLO

VEDRØRENDE TORTURFOREBYGGING

I tilknytning til Menneskerettighetsdagen 10. desember og tildelingen av Nobels Fredspris arrangerte Rådgivningsgruppa i fjor en serie seminarer med utgangspunkt i årets Nobelpris og erfaringer fra vårt eget saksarbeid. Vedlagt følger kopi av:

- Invitasjon til seminarene

og to notater skrevet av Bernt Hauge og brukt som innledninger:

- 15.10.2018 Menneskerettigheter versus Innvandringspolitiske hensyn
Ondskapens banalitet – en spiral om moral
Tilfellet Maryam
- 15.12.2018 Civiliter Morteuus – Sivilt død

Som det går fram av de første linjene i «*Civiliter Morteuus*», var dette skrevet som et varsel til UNE. Vi var da ikke oppmerksomme på «*Optional Protocol*» og Sivilombudsmannens rolle i torturforebyggingens tjeneste. Med dette oversendes dokumentene til Sivilombudsmannen som rett varslingsinstans.

Rådgivningsgruppa i Trondheim er en liten menneskerettighetsorganisasjon som arbeider spesielt med rettighetene til flyktninger, asylsøkere og andre innvandrere. Vårt fremste og overordnede referansedokument er *Verdenserklæringen om Menneskerettighetene*. I samsvar med denne, jf. at den er kunngjort som «*a common standard of achievement ...*», oppfatter vi ikke menneskerettighetene først og fremst som et juridisk fag, knyttet til den dømmende makt, men mer som et helse- og sosialfag knyttet til oppgaven å pleie den menneskerettslige helse.

Jf. Verdenserklæringens artikkel 28:

Enhver har krav på en sosial og internasjonal orden som fullt ut kan virkeliggjøre de rettigheter og friheter som er nevnt i denne erklæring.

Tilfellet Maryam

Vi viser til Verdenserklæringens innledning, andre avsnitt:

da tilsidesettelse av og forakt for menneskerettighetene har ført til barbariske handlinger som har rystet menneskehetens samvittighet ...

I **Tilfellet Maryam** tar vi for oss et konkret vedtak gjort av UNE, og går gjennom UNEs vurdering, avsnitt for avsnitt, og holder UNEs ord opp mot den eller de aktuelle menneskerettighetene. *Tilfellet Maryam* er representativt for den slags saker. Den demonstrerer det som kalles «gjeldende praksis». Poenget er at ofrene lider, at dette er i samsvar med innvandringspolitiske hensikter, og at vedtaket derfor er barbarisk. Punkt for punkt er menneskerettigheter satt til side. Den systematiske disrespekten for denne familien og deres menneskeverd og menneskerettigheter, gjør at det er på sin plass å bruke uttrykket «tilsidesettelse av og forakt for».

**... enhver handling hvorved alvorlig smerte eller lidelse
... bevisst blir tilføyet en person ... i den hensikt ...**

På side 3 holder vi Stortingsmelding Nr. 17 (2000-2001) opp mot Torturdefinisjonen:

Stortingsmelding nr. 17 satt enkle ord på gammel pedagogisk visdom, nemlig:

- *At når vi sender signaler ut i verden om at vi behandler asylsøkere godt, lokker vi til oss flere asylsøkere.*
- *Men sender vi ut i verden signaler om at vi behandler asylsøkere dårlig, reduserer vi strømmen av asylsøkere til Norge.*

Torturdefinisjonen, *Torturkonvensjonens artikkel 1* lyder:

I denne konvensjon skal uttrykket «tortur» bety enhver handling hvorved alvorlig smerte eller lidelse, enten fysisk eller psykisk, bevisst blir tilføyet en person i den hensikt å oppnå fra vedkommende eller en tredje person opplysninger eller en tilståelse, straffe vedkommende for en handling som denne person eller en tredje person har begått eller mistenkes for å ha begått, eller true eller tvinge vedkommende eller en tredje person, eller av hvilken som helst årsak basert på diskriminering av noen art, når slik smerte eller lidelse påføres av eller på tilskyndelse av eller med samtykke eller aksept fra en offentlig tjenestemann eller annen person som opptrer i embeds medfør...

Stortingsmelding Nr.17 holdt opp mot torturdefinisjonen

Én ting er grenseoppgangen, når er smerten eller lidelsen alvorlig nok til at handlingen kan betegnes som tortur – eventuelt grusom, umenneskelig eller nedverdiggende? Det ble aldri gjort noen slik grenseoppgang.

En annen ting er at den bare idé og hensikt må betegnes som dårlig moral. Det dreier seg om å bruke dårlig moral som rettesnor.

Civiliter Morteuus – Sivilt Død

I «*Civiliter Morteuus – Sivilt Død*» tar vi utgangspunkt i sakene til 2 lengeværende asylsøkere. De er representative for en gruppe som har vært varslet om mange ganger før, omtalt som lengeværende, papirløse, ureturnerbare, mennesker i limbo ... Vi velger altså å si *Sivilt døde*.

Vi viser til Verdenserklæringens innledning, første avsnitt:

Da anerkjennelsen av menneskeverd og like og umistelige rettigheter for alle medlemmer av menneskeslekten er grunnlaget for frihet, rettferdighet og fred i verden, ...

Her har vi å gjøre med mennesker som ikke har fått anerkjent hverken menneskeverd eller like og umistelige rettigheter. De er sivilt døde. De er henvist til ubeskyttet tilværelse, til å leve avvist og utvist, uønsket, utenfor og isolert fra samfunnet. Det er det som i skolen kalles mobbing. Og det er langt fra bagateller. Det dreier seg om grusom, umenneskelig og nedverdiggende behandling eller straff.

Også dette er former for isolasjon som ikke bør vare for lenge. Fordi det da er tortur.

Sluttkommentar

Rådgivningsgruppa har flere medlemmer som sliter med samme eller tilsvarende problematikk, og som vi har planer å følge opp i tiden som kommer. Derfor vil vi være takknemlige for en snarlig første tilbakemelding:

- med bekreftelse av at Sivilombudsmannen er den rette instans å varsle til,
- og er åpen for en generell og prinsipiell dialog,
- og i hvilken grad det er ønskelig at vi knytter våre spørsmål til konkrete og identifiserte enkeltsaker

Med hilsen

For Rådgivningsgruppa i Trondheim

Bernt Hauge
Daglig leder
918 618 94
bernt_hauge@yahoo.no

Arvid Rosseland
Styreleder
90 61 47 14
arvidro@yahoo.no